

ПЕРЕДБАЧЕННЯ (ПРОГНОЗ) ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ САДІВНИЦТВА В ВІННИЦЬКОМУ РЕГІОНІ

Чорнодон В.І.

аспірантка Інституту садівництва УААН

Розвиток плодопродуктового підкомплексу Вінниччини, як і України загалом, враховуючи сучасний надто низький рівень споживання населенням плодів, ягід та продуктів їх промислової переробки порівняно з відповідними даними в багатьох розвинених країнах світу, слід вважати пріоритетним як на найближчу, так і на подальшу перспективу.

Тому, на нашу думку, позитивне вирішення проблеми розвитку садівництва в регіоні криється в площині активізації інвестиційних процесів, через реалізацію чітко сформованої стратегії інвестиційного розвитку кожної області. Так, як Вінниччина - садівничий центр України, то безперечно домінуючою галузю спрямування інвестиційних ресурсів має бути садівництво. Проаналізований в роботі сучасний стан галузі й визначені потреби в плодово-ягідній продукції дають змогу змоделювати перспективи розвитку галузі в регіоні. Його практичне здійснення пов'язане, насамперед, з оптимізацією виробничих структур садівництва, зокрема, аграрних, сировинних зон та формуванням ефективних ринків; широким розвитком мережі підприємств заготівель (оптової торгівлі); постійним оновленням і розширенням асортименту готової продукції, особливо для дитячого харчування на основі екологічно безпечних виробництв.

Виробництво товарно-садівницької продукції повинно мати цілковиту спрямованість на основі якнайповнішого використання наявного економічного потенціалу. Перевага має надаватись виробництву яке забезпечує швидкий обіг капіталу, тобто поширенню продуктивного використання таких типів насаджень, культур та які вступають у товарне плодоношення на 2-3-й рік після висадження і таким чином забезпечують швидку окупність капітальних вкладень. Цим вимогам відповідають насадження на слабкорослих та середньорослих підщепах із загущеними схемами садіння, сортами, ранньовступаючими у плодоношення і стійких до хвороб.

Враховуючи сучасний фінансовий стан сільськогосподарських виробничих підприємств області, без підтримки інвестиційної діяльності з боку держави важко здійснювати не тільки розширене, але й просте відтворення виробництва. При цьому обмежені кошти необхідно спрямовувати тим садівницьким господарствам, у яких найбільш сприятливі місцеві умови для конкурентоспроможного вирощування плодів.

Садівництво, в плані виробництва плодів і ягід на експорт, потрібно поставити поряд з виробництвом цукру та олії. Вінницька область повинна стати надійним експортером свіжих плодів і ягід та продуктів їх промислової переробки. Саме цю позицію слід покласти в основу формування стратегії розвитку промислового садівництва. Важливими чинниками розвитку зовнішньоекономічної діяльності плодопродуктового підкомплексу Вінницької області є: сприятливі природно-кліматичні умови; вигідне географічне положення; створена ринкова інфраструктура; наявність значного наукового потенціалу і кваліфікованих кадрів.

Підвищення ефективності функціонування плодопродуктового підкомплексу можливе на основі подальшого розвитку ринкових відносин, збутової постачальницької кооперації, поглиблення спеціалізації та агропромислової інтеграції, вдосконалення ринкової інфраструктури, раціональне розміщення, поліпшення породно-сорткової структури насаджень, подальшої інтенсифікації галузі.

Виходячи з прогнозованих даних щодо обсягів ВВП на одного жителя країн ЄС, формується стратегічне завдання підняття рівня життя населення України та області на перспективу до 2015 року до нижньої можливої межі рівня життя країн ЄС.

У відповідності з та прогнозом світового розвитку, в перспективі до 2015 г. темпи зросту промисловості країн ЄС будуть становити біля 3%. З врахуванням покупної спроможності гривні український душевий ВВП буде складати 5200 дол. США. Сьогоднішнє відставання рівня виробництва України від рівня виробництва країн ЄС складає 82%. Для збереження нинішньої ситуації по рівню відставання економіки України темпи розвитку промислового виробництва повинні складати 3,2%. При збереженні середніх темпів зростання української економіки в 8% рівень відставання від розвитку промисловості країн ЄС складе 70%.

Стратегія випереджального розвитку галузі садівництва Вінницької області полягає в створенні умов для концентрації інновацій в технологію та організацію виробництва плодово-ягідної продукції, яка буде вирощуватись із застосуванням 5 та 6 покоління техніки та базуватись на використанні знань, концентрованих на підприємствах, що зв'язані в єдину підприємницьку мережу.

Реалізація випереджальної стратегії вимагає детального опису переходу економіки області з нинішнього стану до майбутнього її стану. Базовим індикатором є ВДВ. Надалі всі вартісні показники надані в масштабах цін 2004 року, без врахування рівня інфляції.

Показники розвитку	2003 рік	2009 рік	2015 рік
Обсяг ВВП на одного жителя, дол. США в країнах ЄС	27800	38000	41000
В Україні (з врахуванням купівельної спроможності), дол. США**	5430*	9128	14336
У Вінницькій області (з врахуванням купівельної спроможності) дол. США	4400***	7548	14120

*За даними світового банку

** Коефіцієнт покупного паритету гривні по відношенню до долара складає у 2003 році 5,6.

*** Розрахункові дані

Реалізація інноваційної моделі розвитку передбачає як зміну технологічного укладу, так і зміну організаційної структури підприємств області. Оскільки випереджальний розвиток передбачає переважний розвиток базових галузей за рахунок ендогенного характеру інновацій, слід зауважити, що характер залучення коштів в інновації буде суттєво відмінний від сучасного, коли нові технології є в основному екзогенні. При такому характері процесів слід розуміти, що їх ефективність буде досягатись при масовому впровадженні новацій та стимуляції розвитку потенціалу релевантного новаціям.

Джерела та можливості інвестування в новації			
Показники	2003 р.	2010 р.	2015 р.
Обсяги інвестицій за період 2005-2010 роки, млн. грн.	251	9700	20600
Максимально можливі прямі іноземні інвестиції за період, млн. грн.	66	600	5000
Власні кошти підприємств за період, млн. грн.	180	300	1500
Залучені кошти, млн. грн.	64	2000	5000
Ефект мультиплікації коштів залучених в інновації, млн. грн.		6800	9100

Організаційні форми господарювання будуть в певній мірі змінюватись в залежності від того, з яких джерел будуть вноситись інвестиції.

Зважаючи на необхідність високих темпів зростання ВДВ, темпи зростання виробництва наукоємної продукції повинні бути такими, щоб в 2015 році обсяги виробництва інноваційної продукції сягали 30% від загальних обсягів виробництва.

Спроможність залучати інновації в великій мірі залежить від безпосередньої участі підприємства в міжнародних проектах і контрактах та проведенні внутрішньої кооперації. Підприємства, що виконують такі роботи, сконцентровані в 3 районах області: Вінницькому, Немирівському, Барському та у містах Вінниці, Могилів – Подільському.

Вплив інновацій на розвиток промисловості			
Показники	2003 р.	2010 р.	2015 р.
Обсяги інвестицій, млн .грн.	251	9700	20600
Обсяги інноваційної продукції, млн. грн.	95	1500	5000
Обсяги інноваційних робіт, млн. грн.	32	150	350
В тому числі на капітальні витрати, млн. грн.	20,7	100	270

Для забезпечення таких рівнів розвитку необхідно вирішити базове питання – зменшення енергомісткості виробництва у 2 рази, що дозволить зменшити інвестиції, і задовольнитись нинішніми потужностями.

Важливим є впровадження енергозберігаючих технологій. Стратегією передбачається зменшення у 2015 році питомих витрат палива та енергії в порівнянні з 2000 роком в середньому на 50%.

Економіка області має певну структурну розбалансованість; має надлишок енергогенеруючих потужностей, в той же час в області ставиться завдання по збільшенню обсягів виробництва плодово-ягідної продукції в 3 рази. Що має задовільнити медичні норми споживання та вийти на світові ринки експорту.